

Lacroix hasonló megállapítása a les Baux-i, illetve francia gyarmatokról származó alumíniumdús mintrákról. Lacroix ásványtana, amelyben megállapítását közzé teszi az 1901-1909 években jelent meg. Szádeczky megállapítása 1904-ben. Illő, hogy meghajtsuk a tudomány zászlaját Szádeczky felismerése előtt. S kötelességünk e tudománytörténeti ténnyt a nemzetközi tudományosság figyelmébe is ajánlanunk.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Hunfalvy J. 1863: Magyarország földtani, bányászati és ásványtani viszonyai. in. Hunfalvy A Magyar Birodalom természeti viszonyainak leírása I-III, Pest.;
Hauer, Karl, von 1863: Die wichtigeren Eisenerz vorkommen in der österreichischen Monarchie. (Wien, 1863) Szabó József, 1875. Ásványtan;
Mattyasovszky J. - Petrík L. 1885: Az agyag, üveg, cement- és ásvány-festék-iparnak szolgáló magyarországi nyersanyagok részletes katalógusa. Földtani Intézeti kiadvány;
Schafarzík F. 1890: Tűa-1 Bauxit Pomáz MÁFI Adattár;
Anonymus 1890: Alumíniumipar Ausztriában. (Magyar Mérnök és Építész Egylet Közleményei 1890.);

Anonymus 1890: Az alumíniumipar haladása. (Gazd.Mérv. 1890); Anonymus 1890. Az alumíniumipar újabb haladása. (M. Ipar., 1890. 3., 9., és 11. sz.);
Anonymus 1890: Alumíniumérc nyerése. (Gazd. Mérv.), 1891. Edvi-Illes A. 1891: Az alumínium. Budapest. Der Bergbau, 1897. Nr 43. nyomán - r, BKL 1897;
Mikó B. 1897: Kalecsinszky Sándor, 1893. A magyar korona országainak megvizsgált agyagait és az agyag-iparnál felhasználható egyéb anyagait. Földtani Intézet Éj 1892-ről; Palas Lexikon, 1893.;
Szontagh T. 1904: Rév-Biharkalota és a vidra-völgyi telep (Királyerdő) geológiai viszonyai. (FI Éj 1903-ról);
Szádeczky Gy. 1904: A Remecz-vidéki alumínium kőzet geológiai viszonyai. Kolozsvár, Gutenberg Könyvnyomda;
Szontagh T. 1916: Geológiai felvétel Biharroza, Bihardobrosd és Vérsorok között. (FI Éj 1915-ről);
Horváth B. 1915: Az alumínium nyersanyagai Magyarországon. Term.tud. Közl. 47.k.;
Papp K. 1915: A Magyar Birodalom vasérc és kőszénkészlete. A Földtani Intézet külön kiadványa;
Posgay K. 1981: Az első magyar bauxit-előfordulás kutatástörténete;
Bárdossy György, 1997: Berthier és a bauxit kalandos története. Földtani Közöny, 3-4.;
Tóth Á. 1998: Papp Károly az erdélyi és a horvátországi bauxitokról, kézirat.
Tóth Á. 1999: Bauxiteredésű vasdús kőzetek, hajdani vasbányák és kohók. Földtani Kutatás XXXVI. Évf. 1.)

A magyar földtani kutatás és bányászat a vállalkozások nemzetközi verseny piacán 1976. és 1990. között

DR. VÉGH SÁNDOR — geológus

Összefoglalás

A Központi Földtani Hivatal kezdeményezésére alakult meg a Magyar Állami Földtani Intézetben az a munkacsoport, amely 1976. és 1990. között a külföldi földtani-bányászati vállalkozások szakmai előkészítésével foglalkozott. A munka négy kontinens összesen 20 országában mérte fel a vállalkozási lehetőségeket, szolgálta a műszaki-tudományos együttműködés ügyét, és jövedelmező megbízásokat szerzett a hazai vállalatoknak és intézeteknek. A magyar földtan nemzetközi propagálása és kapcsolatainak kiterjesztése révén szerény hely illeti meg a tudománytörténetben is.

1. Előzmények, szervezés

Magyarországon a hetvenes évek elejétől egyre nagyobb tért nyert az a nézet, hogy az ország ásványkincsekben szegény, földtani ismeretessége az elmúlt évtizedek intenzív mélykutatásainak köszönhetően nagymértékben megnőtt, és a már feltárt (sőt nagyrészt leművelt) szilárd ásványi nyersanyagok gazdaságosan kitermelhető, jelentős új előfordulásaival a jövőben nem számolhatunk. A bányászati beruházások ugyanakkor világszerte visszaestek, a termékek ára csökkent vagy stagnált, és nagy eladatlan készletek halmozódtak fel.

A gazdaságtalanul termelő bányüzemek fokozatos leállítása és az ásványi nyersanyagok növekvő arányú behozatala előrevetítette a hazai földtani kutatások leépítésének a veszélyét is. Kertai György, a Központi Földtani Hivatal 1964-ben kinevezett elnöke már ko-

rán felismerte, hogy szükségessé válhat az itthon felszabaduló munkaerő- és eszközállomány export útján történő hasznosítása. Tóth Miklós (Nehézipari Minisztérium) kezdeményezésére, hazai iparvállalatok tőkéjének bevonásával 1969-ben létrejött a GEOMINCO Földtani és Bányászati Rt., amelynek más külkereskedelmi vállalatok a földtani-bányászati vállalkozások területét nagyjából átengedték.

A piacutató szakmai megalapozása érdekében a Központi Földtani Hivatal Morvai Gusztáv elnökhelyettes és Varju Gyula kezdeményezésére 1975-ben javaslatlalt fordult a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Bizottságához (NGKB). Az NGKB engedélyt kérte egy, a KFH által felügyelt külgazdasági szakpiacutató program megindításához, és ehhez szerény devizatámogatást igényelt a Nemzeti Banktól. Az NGKB a munkát első lépcsőben öt év időtartamra engedélyezte.

A KFH ezt követően a külföldi kutatások szakmai előkészítésére a Magyar Állami Földtani Intézetben munkacsoportot állított fel. A program engedélyezését a Gazdasági Bizottság 1982-ben meghosszabbította, így ez a team Végh Sándor vezetése alatt 1990-ig működött. Munkatársai voltak az idők folyamán Ság László és Szűts Sándor geológusok, Kalafut Miklós és Szili György geológusmérnökök, továbbá Józsa Beatrix és Molnár Éva ügyintézők. A munkatársaknak természetesen le kellett mondaniuk a klasszikus kutató-cikkíró-diszsertáló pályafutásról, hiszen ebben a tekintetben a mindig is hátrányos helyzetű üzemi geológusok sorában osztoztak. ezért is vártuk (volna) körünkbe a külföldről kiszorított helyzetbe hazatérő kollegákat, de nagyobb részük előnyösebbnek ítélte meg külföldön

maradását, ahol a képzés nem csekély költségét megtakarítva két kézzel kaptak az ingyen ölükbe hulló szak tudáson.

A csoport a GEOMINCO-val együttműködve az éves piackutatási terveit rendre felterjesztette a Központi Földtani Hivatalhoz, amely azokat az egyes szakminisztériumok képviselőiből összeállított Tárcaközi Bizottsággal is jóváhagyta. A munkát a KFH részéről Morvai Gusztáv elnökhelyettes Varju Gyula sajnálatos megbetegedése után Szili György, majd Grim Gábor, később Varga János útján felügyelte.

A vállalkozások tető alá hozatala nem volt sem könnyű, sem hálás feladat. Amíg a számításba vehető munkavállalóink még el voltak látva belföldi megrendelésekkel, addig sarkos elutasításokkal, utólagos visszalépésekkel és irreálisan magas árajánlatokkal egyaránt számolhattunk, amelyeknek ódiума a szervezőkre hullott vissza. Külföldön nem ritkán éppen valamelyik egykori társország pályázója "vágott alá" reális árajánlatunknak is (amelyet ügyesen "felderített"). Tájékoztatlanságon (vagy más) alapulnak viszont az olyan, újabban már nyomtatásban is megjelenő állítások, amelyek szerint itt valamiféle haszontalan geoturizmus folyt volna (Természet Világa, 1998. évi II. különszám, 79. oldal). Már csak az ilyen nézetek cáfolása, továbbá a résztvevők tisztességének megvédése érdekében is szükségesnek érezzük, hogy az NGKB által jóváhagyott program mibenlétét, szellemi és anyagi hozadékát az elfogulatlan szakmai nyilvánosság elé tárjuk.

2. Közvetlen célok és feladatok

A program alapvető célját induláskor az alábbiak szerint fogalmaztuk meg:

"Magyarország, bár fejlett bányászattal rendelkezik, nem tartozik a nyersanyagokban önellátó országok közé, ezért érdeklődésünk áll annak a megvizsgálása, hogy van-e lehetősége kölcsönösen előnyös együttműködésre külföldön. Az együttműködés lehet egyszeri üzleti kapcsolat, amelynek keretében a GEOMINCO Rt. vagy más magyar külkereskedelmi vállalat bizonyos szolgáltatásokat nyújt, vagy gépszállítást teljesít. Felajánljuk szolgáltatásainkat a földtani térképezés, a rétegtan, a laboratóriumi és félüzemi anyagvizsgálatok, az ásványprognózis, továbbá a geofizikai felmérések, a bányászat és a nyersanyag-előkészítés területén. Érdeklődünk továbbá mindazon ásványi nyersanyagok iránt, amelyeknek feldolgozott formában Magyarországra történő szállítása a szállítás távolságától függetlenül is gazdaságosnak ítéelhető meg (W, Mo, Sn, Sb, nemesfémek). Érdeklődünk napi 200-1000 t nyersérc-feladástú kis üzemek létesítése vagy rekonstrukciója iránt. Megfelelően értékelt ásvány-előfordulás esetén elképzelhető egy-egy bányüzem létesítésében vagy rekonstrukciójában magyar tőkebefektetés szolgáltatási és/vagy gépszállítási apport formájában, a magyar szállítók és közreműködésnek bányatermékkel történő ellentételezése fejében."

A kiválasztott célországokkal való közvetlen kapcsolat felvételét szakirodalmi előkészítés ("desk research") előzte meg. Az indokoltan látó körünkbe került fejlődő országokról a hazai intézmények és vállalatok tájékoztatása céljából igényes, nyomdai úton előállított ismertető füzeteket adtunk ki, amelyeket az államigazgatási szerveink és külképviseleteink is nagy érdeklődéssel fogadtak. Javaslatunkra és közreműködésünkkel adta ki a Földtani Intézet történetének első, tartalmas és mu-

tatós önismertető prospektusát. Kezdeményezésünkre indította meg a MÁFI a "Special Papers: Methods and Applications in Foreign Countries" c. kiadványsorozatot, amelyben a magyar földtani kutatás módszertani eredményeit ismertettük angol (kivételesen francia) nyelven.

A szakküldöttségek létszámát (általában 2-5 fő) és kiküldetésének időtartamát (6-12 nap), illetve a résztvevők kijelölését javaslatunk alapján a KFH hagyta jóvá, a feladatterv követelményeinek figyelembe vételével. A kiutazásokról jelentés készült, amely a KFH-n kívül az illetékes tárcákhoz és külkereskedelmi vállalatokhoz is eljutott.

A küldöttségek a lehetőségekhez mérten kellő mennyiségű referencia-anyagot vittek magukkal. Az egyes Geological Survey szervezetekben általában elismeréssel adóztak földtani monográfiáinknak, térképatlászainknak és Magyarországnak, amely ilyen sokat áldoz tudományos eredményeinek a megjelentetésére. Több helyen megjegyezték, hogy náluk ilyen költséges vizsgálatokra csak lokálisan, valamilyen ipari projekttel összefüggésben juthat pénz. A nyolcvanas években néhol már azt is észrevételezték, hogy a mutatós földtani térképeinket számítógép (plotter) helyett mi még mindig kézzel szerkesztjük.

3. Piackutatás és bér munkák vállalása

Szakdelegációink a tárgyalt időszakban összesen 20 olyan külföldi országot kerestek fel, amelyeket programszerűen, megfelelő előkészítés után választottunk ki (Algéria, Bolívia, Burma, Ecuador, Egyesült Arab Emírátságok, Görögország, India, Irak, Jordánia, Katar, Kuvait, Líbia, Marokkó, Mexikó, Pakisztán, Peru, Szíria, Törökország, Tunézia és Venezuela).

A programba bevont intézetek és vállalatok száma 29. A felderített 37 vállalkozási lehetőség közül szerződéskötésig eljutott és teljesült 6 (16%). Miután a felsorolt viszonylatokban a kiutazások száma 41 volt, ezeknek kerekén 15%-a bizonyult eredményesnek; külkereskedelmi felfogás szerint a 10% már jónak mondható. Megjegyezzük, hogy a fenti számításban nem vettük figyelembe azokat a bér munkákat, amelyeket információink, illetve az általunk megvásárolt tenderek megnyerése alapján szakmán kívüli, vagy azzal csak rokon munkahelyek hasznosítottak.

A tevékenység a ráfordítás és a bevétel arányában számítva nyereséggel járt. A végelszámolásakor ugyanis kitűnt, hogy a teljes rezsit magában foglaló piackutatási költség csak töredéke az árbevételnek, de jóval alatta marad a tiszta nyereségnek is. Ezzel magyarázható, hogy szerény devizakeretünket évről-évre rendszeresen megkaptuk. A devizabevétel elszámolása, illetve átváltása a kor kötött valuta-gazdálkodási szabályai szerint történt.

Az említett teljes rezsibe még az is belefért, hogy költségeretünket olyankor is igénybe vették néhány alkalommal, amikor - programszerűen vagy anélkül - bizonyos rendezvényeken vagy együttműködési tárgyalásokon csak így lehetett megoldani a szakma képviselését (Kína, Nigéria, Egyiptom, Egyesült Államok). Az ilyen valutakeret akkoriban különleges vonzerővel bírt, csak hogy annak felhasználását a minisztériumok és a Nemzeti Bank eléggé határozottan előírták. Más célú felhasználás iránti kérelem esetén az engedélyezés a Hivatal jogkörébe esett, amely a soron kívüli igényeket a saját hivatali felelősségével összhangban

mérlegelte, és alkalmanként erélyesen is fellépett a pénzeszközök elpredálásával szemben.

Az alábbiakban földrajzi csoportosításban tekintjük át azokat a viszonylatokat, amelyekben megjelenésünk érdemleges figyelmet keltett, sőt alkalmanként megbízásokat is kaptunk.

3.1 Európa

Az európai országok közül a *Görögországban* tett háromszori látogatásunk és tárgyalásaink komoly eredménnyel jártak. Itt a MÁELGI szeizmikus mérések elvégzésére kapott megbízást, amelynek a NIKEX kereskedelmi szervezésében tett eleget. Néhány alkalommal a fejlett nyugat-európai országokban is megjelentünk, elsősorban geofizikusaink piackutató szándékainak támogatása érdekében, de különböző közös fellépési lehetőségek felderítése céljából is.

3.2 Ázsia

Törökországból vasércminták laboratóriumi és előkészítés-technológiai vizsgálatára kaptunk megbízást, amelynek a Bányászati Kutató Intézet tett eleget. A földtani együttműködés kialakítása terén akadályt jelentett az, hogy a török nemzeti kutatóintézet műszerezettségben, továbbá a számítógépesítés és a távérzékelés (remote sensing) terén a mi fejlettségi szintünket jelentősen meghaladta. *Szíriában* előzetes megállapodás született egy geokémiai (metalogéniai) felvétel elvégzésére, ám a damaszkuszi Geomineral csak barter-alapon kapott engedélyt a megrendelésre, amit nálunk nem fogadhattak el. *Jordániában* a kőolaj- és vízkutató fúrások lemélyítésére kiírt versenypályázatokon az árversenyben maradtunk le, míg egy hazai cég a völgyzárógát tervezésére kiadott tendert megnyerte. *Irakban* a bagdadi Geological Survey részére a Földtani Intézet és a debreceni ATOMKI útján palynológiai vizsgálatokat, illetve abszolút kor-meghatározásokat vállaltunk, az ALUTERV/FKI szakértője pedig az ország bauxit-prognózisának megalapozásához járult hozzá. Ugyanitt leszerződöttünk egy számítógépes hidrológiai modellezésre és a program átadására, amire az Öbölháború miatt már nem kerülhetett sor. Ugyanebből az okból akadt meg egy érckutató csoport Irakba történő kiküldése is. *Kuwaitban*, *Katarban* és a *Dubai* sejksejében geofizikusaink (OKGT-GKÚ) és vízkutatóink (VITUKI) munkavállalását támogattuk. Népes küldöttséget utaztattunk ki *Pakisztánba*. Bauxitosaink Punjab tartományban megvizsgálták Khushab lateritbauxit-lelőhelyét, amelyet a lahorei Punjmin vállalat a további együttműködés első lépcsőjeként megkutatásra ajánlott fel nekik, de szóba került a Mianwali vegyesásványterület előkutatása és a Dharia kősóterület geofizikai felmérése is, ám egyik vállalkozás sem került tető alá. Később lehetőség nyílt volna arra is, hogy a pakisztáni vasérc bányászat és szénbányászat fejlesztési programjába bekapcsolódjunk, de a határidő megtartása nálunk mindig fogas kérdés volt. *India* vonatkozásában mi dolgoztuk ki az államközi műszaki-tudományos együttműködési keretegyezmény földtani fejezetét, továbbá megszerveztük és finanszíroztuk egy-egy bauxit- illetve olajszakértő piackutatását. *Burmában* magyar bauxit-szakértő fogadására, valamint a bányabeli vízvédelem hazai tapasztalatainak és előírásainak átvételére mutatkozott készség. Burmai fellépésünket a külügyi szervek is szorgalmazták, és egy Magyarországra látogató kormánydelegációval a Földtani Intézetet is felkeresték. A bauxit-szakértő kiküldése csak azon hiúsult meg,

hogy a tervezett vizsgálatok helyszíne, Burma északi része időközben kikerült a kormány ellenőrzése alól.

3.3 Afrika

Az afrikai államok közül figyelmünk háromra összpontosult. *Tunéziában* második helyen végeztünk egy talajmechanikai fúrások lemélyítésére kiírt versenypályázaton (KBFI). Ugyanitt egy geokémiai adatbázis feldolgozásához és a kapcsolódó térképek megszerkesztéséhez szükséges számítógépi programot csak külföldről, borsos áron szerezhettünk volna be. Algériában a SONAREM részére az ALUTERV/FKI a GEOMINCO-val kötött szerződése alapján bauxit-felderítést hajtott végre. Marokkóban megrendelő híján nem finanszírozhatuk "azon bauxitvonulat folytatásának a kutatását, amely Algériában nincs meg." Itt ércdúsítási és foszfát minőségjavító vizsgálatokat vállaltunk (a VasKut bevonásával). Sajnálunk, hogy az Atlasz-hegységben tervezett urániumérc-felderítés iránt nem mutatkozott hazai érdeklődés. A rabati BRPM szívesen társult volna velünk Tidiennit perlit-lelőhelyének bányanyitására. A termelési konzorcium létrehozásához szükséges földtani, műszaki és piacismereti dokumentációt összeállítottuk, de működésünk felfüggesztéséig a projektumban való részvételre magyar vállalkozót nem tudtunk megnyerni.

3.4 Amerika

Mexikóban 1980 elején közvetítő segítségével vettük fel a kapcsolatot a C.N. Recursos Minerales szervezettel, és megállapodtunk egy bauxit-szakértőnk fogadásában. (Ez megvalósult, sőt később már tőlünk függetlenül folytatódott is, de a munka ércet nem mutatott ki). *Venezuelában* magyar vállalatokat szerettünk volna bevonni a Los Pijiguas bauxit-lelőhely bányanyitásába, valamint a külszíni fejtéssel leművelendő területek rekultivációjába, de érdeklődésünk egy idő után elhalt. *Peruban* megvizsgáltuk és véleményeztük a perui román közös vállalkozásban megkutatott Antamina (Cordillera Negra) arany- és ezüsttartalmú réz-ólom-cinkérc lelőhelyét, ahol a termelés megindításához a román Geomin és a perui MineroPeru beruházó társakat keresett, de végül is nem talált a KGST országai között. Sajnálatos módon, a kedvező feltételek ellenére sem jött létre együttműködés a limai Kisbányászok Testületével. Ennek keretében egy 200 t/nap nyersércfeladású, szállítható - itthon már kiselejtezett - kis dúsító berendezés üzembe állítása, valamint szakembereink közreműködése útján értékes fémdúsítmányhoz (Mo, W, Au, Ag stb.) juthattunk volna, kiváltva vele a devizás fémimport jelentős részét. *Peruban* elindítottuk még a műszaki-tudományos együttműködést a limai INCITEMI (Bányászati Tudományos és Műszaki Kutatóintézet) és a budapesti Bányászati Kutató Intézet között.

4. Záró megjegyzések

Az ásványi nyersanyag-piac stagnálása miatt a földtani-bányászati kutatások iránti kereslet a nyolcvanas évekre már jelentősen visszaesett. Ráadásul a megelőző konjunkció hatására a fejlődő országokban is megindult a kutató személyzet kiképzése, vállalatok, kutatóintézetek sora jött létre, amelyek a fejlett országok politikai és gazdasági céljaival összhangban olykor látványos minőségű eszköz- és műszerparkhoz is hozzájutottak. Ilyen körülmények között már örülhettünk a néhány tízezer dolláros megbízásoknak is. A tisztán szellemi export kilátásai is romlottak, és fokozatosan egyes

nemzetközileg ismert és elismert szakemberek iránti igényre korlátozódtak.

A realitások jövőbe vetítése legkésőbb a hetvenes években koncepció- és stílusváltást igényelt volna a szakma irányításában, aminek különben nem volt sem politikai, sem egyéb akadálya. Jó példa erre az Eötvös Loránd Geofizikai Intézet, amelynek vezetésében már a hatvanas évek végétől felismerhető volt a törekvés a korszerű vezetési alapelvek érvényesítésére és gyakorlati alkalmazására, fokozatosan megteremtve az összhangot a vezetés színvonala és a berendezések modernsége között. A számítógép-technika bevezetésében pedig tíz évvel megelőzték a társintézeteket.

Programunknak köszönhetően számos szakemberrünknek lehetősége nyílt távoli vidékek földtani kifejlődéseinek és ásványai paragenéziseinek megismerésére. Kapcsolatot vettünk fel külföldi szakintézmények egész sorával, tanulmányoztuk szervezeti felépítésüket, feladataikat és felszereltségüket, sőt tudományos együttműködésben, kiadványcserében is megállapodtunk velük. A földtan világtudomány, a széleskörű tapasztalatokat és az analógiák ismeretét nem nélkülözheti, tehát a globalizáció itt nem szitokszó.

Nem csupán az átalakulás ismert körülményeinek a számlájára írható, hogy a kiszemelt utódokkal való, időlegesen párhuzamos működés nem valósult meg, és így elveszett az a szellemi tőke, amelyet másfél évtized alatt tapasztalatokban és élő kapcsolatokban felhalmoztunk.

A leépítés küszöbén már az eredmények türelmetlen sürgetésével is szembe kellett néznünk, a címzés azonban téves volt. Mi ugyanis kereskedelmi jogosítvánnyal nem rendelkezünk; munkánk eredménye a külkereskedelemben csapódott le, és a kereskedelmi hatékonyság, valamint a vállalkozói készség/alkalmasság kettős szűrőjének bármelyikén fennakadhatott. Tárgyilagossal érvekké aligha cáfolható viszont az az állításunk, hogy bármely szakterületen, minden sikeres szerződéskötés a javunkra írható, amely a mi anyagi és/vagy szellemi hozzájárulásunk nélkül nem jött volna létre.

Később néhányan a külföldi vállalkozásokban vélték újra felfedezni a magyar földtanra szakadt bajokból kivetető "egérutat". A vállalkozások ötös feltételére, a "mit, hol, kivel, mivel és kinek a költségére" kérdéseire azonban szóban könnyű választ adni, míg a gyakorlatban annál bajosabb. Ráadásul "tempora mutantur", az idők változnak, és a minőségi kínálat/fizetőképesség követelményének egyre nehezebb eleget tenni. Ha korábban ébredünk, akkor valószínűleg kedvezőbb tárgyalási pozícióban várhattuk volna a közelgő változások cezuráját is.

Talán nem tévedünk, ha azt hisszük, hogy az általunk felvázolt másfél évtizedes tevékenység kiérdemelte a maga szerény helyét a tudomány- és szakmatörténeti visszatekintések sorában.

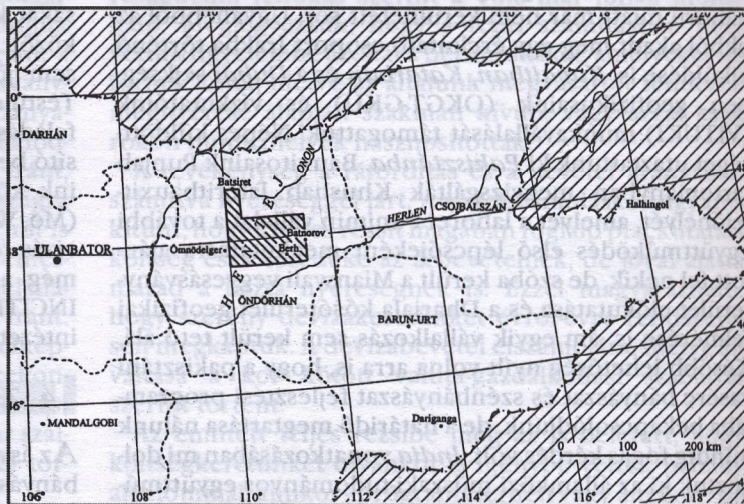
A mongóliai Nemzetközi Földtani Expedíció 1. sz. Csoportja (1976-1978)

PENTELENYI LÁSZLÓ – Magyar Állami Földtani Intézet

Bevezetés

A mongóliai Nemzetközi Földtani Expedíció (NFE) megalakításáról 1975-ben írtak alá egyezményt az akkori KGST tagországok (Bulgária, Magyarország, Kelet-Németország, Kuba, Lengyelország, Mongólia, Románia, Szovjetunió, Csehszlovákia) kormányainak képviselői. Az expedíció fő feladata komplex földtani térképezés és felderítő munkák végzése volt valamennyi hasznos ásványi nyersanyagra vonatkozóan, valamint a különleges érdeklődésre számot tartó lelőhelyek előzetes megkutatása 1976-1980 között, Mongólia észak-herleni körzetében.

Az egyes országok meghatalmazottainak 1. tanácsülésén, melyen magyar részről Balla Zoltán, Hetényi Rudolf, Zsille Antal és Pentelényi László vett részt, 1975 szeptemberében jegyzőkönyvbe vették az 1. sz. Csoport 1976 januárjától történő felállítását, magyar és mongol résztvevőkkel. A csoport tervfeladata 8700 km²-nyi terület 1:200.000-es méretarányú földtani térképezését írta elő Hentej megye É-i részén, az M-49-137, M-49-138, M-49-139, L-49-5, L-49-6, L-49-7-es térképlapok határain belül, valamint az M-49-125-ös lap Ny-i felén. A tényleges terület egészen pontosan 8770 km² lett (1. és 2. ábra).

1. ábra. Az NFE 1. sz. Csoportjának munkaterülete

Az említett tanácsülésen született döntés a 2. sz. Csoport felállításáról is lengyel és mongol résztvevőkkel, melynek feladatául szintén 1:200.000-es méretarányú felvételezést írtak elő az 1. sz. Csoportéval észak felől szomszédos területen, valamint a 3. sz. Regionális Geofizikai Csoport felállításáról, melyben magyarok és mongolok mellett románok és kubaiak is részt vettek.

FÖLDTANI KUTATÁS 1999. XXXVI. Évfolyam 2. szám